

Pirkanmaan lukudiplomi

päivitetty syksy 2021

Lukion ja ammattioppilaitosten lukudiplomikirjat ja -tehtävät

Lukudiplomia varten luetaan 12 kirjaa koko opiskeluajan kuluessa.

Valitse kirjoja mahdollisimman edustavasti eri aihepiireistä ja kirjallisuudenlajeista. Voit sisällyttää valikoimaan myös kirjoja, jotka kuuluvat muutenkin koulun opetussuunnitelmaan.

Voit lukea myös muiden kirjailijoiden kirjoja kuin listassa mainitut. Yhden kirjan voit suorittaa myös e-kirjana tai e-äänikirjana. Sovi opettajasi kanssa omista valinnoistasi etukäteen.

Keskustele opettajan kanssa myös kirjoihin liittyvien tehtävien määrästä ja laajuudesta. Pääsääntöisesti yhdestä luetusta kirjasta tehdään yksi tehtävä. Voit myös vertailla kirjoja tai yhdistää useamman kirjan samaan tehtävään. Valitse mieluusti erilaisia tehtäviä. Yhdessä tehtävässä voit vaihtoehtoisesti käyttää myös verkkotekstiä tai -tallennetta, esimerkiksi kirjablogia tai lavarunousesitystä, kirjan sijaan. Sovi suoritustavoista opettajasi kanssa.

Enintään puolet tehtävistä voit suorittaa suullisesti. Tehtävät löytyvät tämän kirjallistan lopusta sekä Pirkanmaan lukudiplomi - mobiilisovelluksesta.

Diplomitodistuksen saat, kun olet lukenut kaikki 12 teosta ja osoittanut tuntevasi niiden sisällön opettajan kanssa sovitulla tavalla.

(P) = Pirkanmaalainen kirjailija

Ihmisten kesken

AHTINEN, Lauri
Elias (sarjakuvat)

ANNILA, Silja
Tekoja Nyt!: maailmanpelastajan käsikirja (tietokirjat 30.7)

CLINE, Emma
Daddy (novellit)

EDDO-LODGE, Reni
Miksi en enää puhu valkoisille rasismista (tietokirjat 32.2)

FAYE, Gaël
Pienen pieni maa

HENDRIKS, Jenni
Tosi raskas reissu

HIRVONEN, Elina
Punainen myrsky

İŞİGÜZEL, Şebnem
Tyttö puussa

KHEMIRI, Jonas Hassen
Soitan veljilleni

MURATA, Sayaka
Lähikaupan nainen

NISKANEN, Karoliina
Tilhi

SUOMELA, Laura (P)
Ilmatilaloukkaus

THOMAS, Angie
Betoniruusu

Meitä on moneksi

ACIMAN, André
Kutsu minua nimelläsi

DAWSON, Juno
Ihmema

EMEZI, Akwaeke
Vivek Ojin kuolema

ENORANTA, Siiri (P)
Kesämyrsky

HILTUNEN, Tuisku
Kuutamoa ja muita kertomuksia (sarjakuvat)

KISS, Tibor Noé
Inkognito

LEHTOLA, Laura
Minä valitsin sinut

LERNER, Ben
Topekan koulu

MIKKOLA, Ina
Runkkarin käsikirja: kasvata pornolukutaitoasi
ja seksuaalista älykkyydosamäärääsi (tietokirjat 59.35)

Sukupuolena ihminen: tietokirja transsukupuolisuudesta ja sukupuolen
moninaisuudesta (tietokirjat 30.12)

TERÄS, Mila
Amiraali

TURUNEN, Saara
Tavallisuuden aave ja muita näytelmiä (näytelmät)

Menneitä aikoja

BREEN, Marta

Naiset: 150 vuotta vapauden, sisaruuden ja tasa-arvon puolesta (sarjakuvat)

GAPPAH, Petina

Pimeydestä loistaa valo eli tarkka kolmiosainen selonteko tohtori David Livingstonen viimeisistä vuosista, maallisista päivistä ja viimeisestä matkasta sisämaasta Afrikan rannikolle hänen afrikkalaisten toveriensa kertomana

HARARI, Yuval Noah

Sapiens. Osa 1, ihmiskunnan synty (sarjakuvat)

KAMULA, Mikko (P)

Ikimetsien sydänmailla TAI jokin muu Metsän kansa -sarjasta

KOSKINEN, J. P.

Tulisiipi

LARSEN, Britt Karin

Finnskogen, elämän kehto TAI jokin muu Finnskogen-sarjasta

LAUKKA, Petri

Solvaajat - herjaamisen hävytön historia (tietokirjat 77.209)

NIEMINEN, Matti

Väinö I: Suomen kuningas (sarjakuvat)

RANNELA, Terhi (P)

Kiivaat - romaani rakkaudesta ja vastarinnasta

SEETHALER, Robert

Kokonainen elämä

ULITSKAJA, Ljudmila

Meidän tsaarimme väkeä (novellit)

VUILLARD, Éric

14. heinäkuuta

Toisia todellisuuksia

AALTO, Anne-Maija
Korento TAI Mistä valo pääsee sisään

ATWOOD, Margaret
Orjattaresi TAI Testamentit

GAIMAN, Neil
Pohjoisen mytologia (novellit)

GREEN, Hank
Ihan mieletön juttu TAI Loistavan hullu hanke

ITÄRANTA, Emmi (P)
Teemestarin kirja TAI Kuunpäivän kirjeet

KLUNE, TJ
Talo taivaansinisellä merellä

MURAKAMI Haruki
Pimeän jälkeen

NEUVEL, Sylvain
Uinuvat jättiläiset TAI jokin muu Themis-kansiot -sarjasta

PITKÄKANGAS, Elina
Kuura TAI jokin muu Kuura-sarjasta

PRATCHETT, Terry
Hyviä enteitä: noita Agnes Nutterin tarkat ja huvittavat ennustukset

SAPKOWSKI, Andrzej
Viimeinen toivomus TAI jokin muu Noituri-sarjasta

STÅLENHAG Simon
Liittymiä (kuvakirjat)

WALKER, Karen Thompson
Ihmeiden aika

Rikosten poluilla

FAGERHOLM, Monika
Kuka tappoi bambin?

HAUTALA, Marko
Pimeän arkkitehti

HARGLA, Indrek
Apteekkari Melchior ja Olevisten kirkon arvoitus TAI jokin muu Apteekkari
Melchior -sarjasta

HÄMEEN-ANTTILA, Virpi
Yön sydän on jäätä: kolme viikkoa Karl Axel Björkin elämässä maaliskuussa
1921 TAI jokin muu Björk-sarjasta

LOWE, Katie
Jumalten verta suonissamme

MASSEY, Sujata
Murha Bombayssa TAI jokin muu Perveen Mistry -sarjasta

MCCMAHON, Jennifer
Talven lapset

SARENBRANT, Sofie
Avoimet ovet TAI jokin muu Emma Sköld -sarjasta

SEECK, Max
Hammurabin enkelit TAI jokin muu Daniel Kuisma -sarjasta

SINISALO, Johanna (P)
Vieraat

TUOMAINEN, Antti
Pikku Siperia

Rikospaikka Tampere (novellit) (P)

Luonnonvoimia

AHAVA, Selja
Nainen, joka rakasti hyönteisiä

HAPPONEN, Kaisa
Ilmastotekokirja (tietokirjat 50.12)

HUKKANEN, Sanna
Metsänpeitto (sarjakuvat)

ISOMÄKI, Risto
Sarasvatin hiekkaa TAI Vedenpaisumuksen lapset

KANTOLA, Petteri
Hämärän prinssi (sarjakuvat)

KYTÖMÄKI, Anni (P)
Kultarinta TAI Kivitasku

LONDON, Jack
Erämaan kutsu

STRØKSNES, Morten A.
Merikirja, eli, Kuinka pyydystää jättihaita kumiveneestä isolla merellä neljänä vuodenaikana (tietokirjat 56.9)

OHTONEN, Kimmo
Karhu: voimaeläin (tietokirjat 56.11)

ROSENLUND, Marcus
Kohti korkeuksia: ajatusmatkalla avaruudessa (tietokirjat 52.2)

SVENSSON, Patrik
Ankeriaan testamentti (tietokirjat 58.1409)

TAKULA, Mia
Susien mailla (tietokirjat 58.11)

Ajateltuja ajatuksia

KAUR, Rupi

Maitoa ja hunajaa TAI Aurinko ja hänen kukkansa (runot)

KUUSI, Juho

Piukkaan paikkaan lupa lyyä (runot)

LEHTO, Silene

Kultapoika, kuplapoika (runot)

NURMI, Aura

Leijonapatsailla (runot)

PÄTÄRI, Jere

Alussa oli pimeys (runot)

SLUNGA, Heli

Kehtolauluja kuoleville (runot)

Tuulisolmut: valikoima saamelaista nykyrunoutta (runot)

VARTIAINEN, Jere

Minuus/Miinus (runot)

WILENIUS, Aleks (P)

Z (runot)

Voidaan puhua jossitellen (runot)

Klassikoita uusin silmin

CHEVALIER, Tracy

Uusi poika: William Shakespearen Othello omin sanoin

JA SHAKESPEARE, William: Othello (näytelmät)

GROSKOP, Viv

Älä heittäydy junan alle ja muita elämänoppeja venäläisistä klassikoista (tietokirjat 86.71)

JA jokin omavalintainen kirjassa käsitelty klassikko:

AHMATOVA, Anna: Valitut runot (runot) TAI

BULGAKOV, Mihail: Saatana saapuu Moskovaan TAI

TŠEHOV, Anton: Kolme sisarta (näytelmät) TAI

DOSTOJEVSKI, Fjodor: Rikos ja rangaistus

CUNNINGHAM, Michael: Tunnit

JA WOOLF, Virginia: Mrs. Dalloway

HUITULA, Kristian (P)

Linna. Osa 1. ja Osa 2. (sarjakuvat)

JA KAFKA, Franz: Linna

LAAKSO, Maria (P)

Taltuta klassikko (tietokirjat 86.2)

JA jokin omavalintainen kirjassa käsitelty klassikko

LÖNNROT, Elias Kalevala (runot) TAI

KIVI, Aleksis: Seitsemän veljestä TAI

CANTH, Minna: Työmiehen vaimo (näytelmät) TAI

ONERVA, L.: Mirdja TAI

SÖDERGRAN, Edith: Runoja (runot) TAI

KALLAS, Aino: Sudenmorsian TAI

WALTARI, Mika: Sinuhe egyptiläinen TAI

LINNA, Väinö: Tuntematon sotilas (P)

TORISEVA, Janne: Valas (sarjakuvat)

JA MELVILLE, Herman: Moby Dick, eli, Valkoinen valas

TYLER, Anne: Äkäpussi

JA SHAKESPEARE, William: Kuinka äkäpussi kesytetään

Elämäntarinoita

BERLIN, Luci

Siivoojan käsikirja TAI jokin muu Berlinin novellikokoelmista (novellit)

FRIED, Hèdi

Kysymyksiä, joita minulle on esitetty keskitysleiristä (tietokirja 99.139)

HOTAKAINEN, Kari

Tuntematon Kimi Räikkönen

KANNAS, Vappu

Rosa Clay

KYRÖ, Tuomas

Kirjoituskonevaras

LEHTO, Marika

Häkissä: Hannes Hyvösen tarina (tietokirjat 79.3709)

MÄKIJÄRVI, Annukka

Ellen T. (sarjakuvat)

NOAH, Trevor

Laiton lapsi: värikäs nuoruuteni Etelä-Afrikassa

ROINE, Linda-Maria

Mercedes Bentso - totuus ja tunnustus (tietokirjat 32.2)

RYTISALO, Minna

Rouva C.

TAHVANAINEN, Sanna

Kirsikoita lumessa

TOLA, Joonatan

Punainen planeetta

WOODSON, Jacqueline

Ruskea tyttö unelmoi (säeromaanit)

Hyvän mielen kirjoja

BOURNE, Holly
Niin käy vain elokuvissa

HEIKKINEN, Mikko-Pekka
Sähkömies

JANSSON, Tove
Kesäkirja

MERO, Niina
Englantilainen romanssi

NORONEN, Paula
Tarja Kulho - Rökkärimarketin kassa TAI Tarja Kulho - Lomille lompsis

NICHOLLS, David
Suloinen suru

NOUSIAINEN, Lasse
Itäraajatapaus

NOUSIAINEN, Miika
Pintaremontti

NÄRHI, Kati
Ei mikään (sarjakuvat)

ROWELL, Rainbow
Viimeinen ilta: pumpkinheads (sarjakuvat)

SAASTAMOINEN, Anni
Sirkka

TAMMINEN, Petri
Suomen historia

VAAHTERA, Veera
Vedet silmissä

Rankkoja aiheita

CROSSAN, Sarah
Kuunnousu (säeromaanit)

HYRRI, Juliana
Satakieli joka ei laulanut (sarjakuvat, kuvakirjat)

LOUIS, Édouard
Ei enää Eddy TAI Väkivallan historia

MATTILA, Riina
Silmät avatessa on edelleen pimeää

TIKKANEN, Tiina Katriina Toinen silmä kiinni

PINE, Emilie
Tästä on vaikea puhua

REYNOLDS, Jason
Minuutin mittainen ikuisuus (säeromaanit)

RINTANEN, Viivi
Sarjakuvaterapiaa ja muita kertomuksia hulluudesta (sarjakuvat)

RÖNKÄ, Antti
Jalat ilmassa

STATOVCI, Pajtim
Bolla

SÖDERHOLM, Emma
Edes hetken elossa

WHITEHEAD, Colson
Nickelin pojat

Lukion ja ammattioppilaitoksen tehtävät

Henkilökohtaiset tehtävät

1. Kirjoita kirjan tyyliä tavoitellen teksti siitä, mitä on tapahtunut ennen teoksen alkua ja lopun jälkeen. Vaihtoehtoisesti voit kirjoittaa kokonaan erilaisen lopun tai täydennystä teokseen.
2. Ota selvää historiallisista tapahtumista, joihin kirjan tapahtumat liittyvät. Mihin yhteiskunnallisiin kysymyksiin kirja viittaa tai ottaa jopa kantaa?
3. Valitse kaksi kirjaa samasta teemasta. Vertaile teeman käsittelytapaa ja kerronnallisia ratkaisuja. Voit tehdä tehtävän myös podcastina.
4. Katso kirjan elokuvaversio ja pohdi kirjallisen ja elokuvallisen esitystavan eroja. Voit tehdä tehtävän myös podcastina.
5. Jos olisit elokuvaohjaaja, minkälaisen elokuvan tekisit kirjasta? – Kirjaa muistiin suunnitelmasi: henkilövalintoja, dialogia, kohtauksia, tapahtumapaikkoja, kuvakulmia, taustamusiikkia, äänimaisemaa, värejä, tunnelmia, valaistusta, erikoistehosteita, puvustusta.
6. Kirjoita essee, jossa käytät aineistona yhtä tai useampaa lukemaasi diplomikirjaa. Etsi ja rajaa näkökulmasi itse.
7. Kirjoita lukemasi sarjakuva-albumi novellin muotoon tai tee novellista sarjakuva.
8. Tutustu kirjailijan tai kirjan kustantajan kotisivuihin. Vertaa lukemaasi teosta muihin esiteltyihin teoksiin. Millainen paikka lukemallasi teoksella on kirjailijan tuotannossa?
9. Tee kirjan käännekohdasta tai muusta juonen kannalta tärkeästä kohdasta maalaus, piirustus, valokuvakollaasi, video tai sarjakuva (enintään kymmenen ruutua).
10. Tee lavastussuunnitelma näytelmään.
11. Kirjoita arvostelu kirjasta oikeaan tai kuvitteelliseen lehteen tai verkkosivustolle. Lehti voi olla verkkolehti (esim. Lukufiilis), koulun lehti, verkkosivusto (esim. Kirjasampo tai PIKI/TOKI-kirjastojen sivustot). Nuortenkirja-arvostelun voit lisätä myös lastenkirjainstituutin Lukemo-palvelun Nuorten oma ääni -sivulle.

12. Millainen kertoja teoksessa on? Mitkä muut kertojaratkaisut sopisivat teokseen? Vaihda minäkertoja kolmannen persoonan kertojaan tai toisinpäin ja kirjoita teoksen yksi luku toisella kerrontatekniikalla.
13. Valitse käännöskirja, jonka alkuperäiskieltä osaat. Etsi kirjan alkuperäinen versio ja vertaile käännöstä siihen. Voit tarkastella käännöstä kokonaisuutena tai vain valittuja kohtia. Mikä on onnistunutta, mikä vähemmän onnistunutta?
14. Pidä lukupäiväkirjaa tai blogia. Kirjaa ylös kirjan herättämiä ajatuksia ja tunnelmia. Käytä myös piirroksia, valokuvia ja videoita. Millaisen vaikutuksen kirja teki sinuun?
15. Tutustu lukemaasi kirjaa koskevaan keskusteluun verkossa, esimerkiksi kirjallisuusblogeissa, Kirjasammon tai verkkokirjastojen sivuilla. Kirjaa ylös keskustelun pääkohdat. Pohdi, ketkä ovat kirjoittaneet kirjasta ja missä roolissa. Voit verrata tekstejä myös kustantajan tekemään esittelyyn kirjasta.
16. Valitse neljä runoa lukemastasi kokoelmasta. Mieti niiden tunnelmaa. Mtkä värit ja minkälainen musiikki kuvaisivat parhaiten tunnelmaa? Valitse tuntemiasi sävelmiä tai sävellä itse tai piirrä runojen tunnelmaan sopiva kuva.
17. Etsi lukemastasi runokokoelmasta kolme erilaista runoa. Miksi ne eroavat toisistaan? Miten ne kuvastavat runokokoelman tematiikkaa?
18. Kirjoita runoja, jotka sopisivat tyyllillisesti tai temaattisesti lukemaasi runokokoelmaan.
19. Valitse lukemastasi runoteoksesta 10–15 itseesi vaikutuksen tehnyttä säettä. Järjestä valitsemasi säkeet uudeksi runoksi haluamallasi tavalla.
20. Esittele etsimiesi tietojen ja lukemasi kirjan perusteella joku diplomikirjojen pirkanmaalaisista kirjailijoista muille.
21. Pohdi, miten kuva ja teksti täydentävät toisiaan lukemassasi sarjakuvassa
22. Lue kaksi eri genreä edustavaa teosta ja vertaile, miten niissä kuvataan lapsuutta / nuoruutta / rakkautta / yksinäisyyttä / ystävyyttä.
23. Mieti oma tehtävä ja esittele lukemasi kirja opettajalle tai opetusryhmällesi sen avulla.

24. Tarkastele valitsemasi klassikkoteoksen modernisointia. Millä tavalla siinä hyödynnetään alkuperäistä teosta. Kertooko uusi versio saman tarinan? Laajentaako tai syventääkö se sitä? Mitä uutta modernisointi tuo teokseen? Millä tavalla modernisointiin valittu genre (esim. sarjakuva) vaikuttaa lopputulokseen?
25. Mitä tunteita rankkoja aiheita käsittelevä teos herättää lukijassa? Mistä vaikutelma mielestäsi syntyy?
26. Mitä kirjan keskeiset henkilöt päivittäisivät kirjan tapahtumista verkkoon tai some-tileilleen? Kirjoita neljän eri kirjan henkilön tekemä Instagram- tai Facebook-päivitys, twiitti, blogipostaus tai WhatsApp-viesti jostakin kirjan tapahtumasta. Voit myös jatkaa keskustelua: millaisia kommentteja päivitykset saisivat?

Pari- ja ryhmätehtävät

27. Järjestäkää muiden diplominsuorittajien kanssa lukupiiri ja keskustelkaa lukemistanne kirjoista. Voitte valita yhteisen teeman, esimerkiksi ”Ihmisen ympäristöt” tai ”Kertojan minäkuva” lukemassani kirjassa. Voitte toteuttaa tehtävän myös podcastina.
28. Kun olette lukeneet saman kirjan: Valmistelkaa lukemastanne kirjasta esitys. Voitte esittää yhden kohtauksen kirjasta tai tehdä esimerkiksi oko kirjaa esittelevän lukuvinkin. Esittely voi olla myös video tai kuvakollaasi.
29. Kun olette lukeneet saman kirjan: Muuttakaa kirja yhdessä toiseen muotoon. Tehkää runokirjasta kertomus, sarjakuvasta runoja, romaanista elokuva- tai näytelmäkirjoitus. Esitelkää lopputulos luokalle.
30. Kun olette lukeneet eri kirjan: Järjestäkää väittely. Väittelyssä yrität vakuuttaa parin siitä, että sinun lukemasi kirja on parempi. Pohdi argumentteja oman kirjasi puolesta. Voitte väitellä ryhmän edessä ja muut arvioivat, kumpi oli vakuuttavampi, tai kirjoittaa väittelyn paperille. Voitte toteuttaa tehtävän myös podcastina.
31. Kun olette lukeneet eri kirjan: Yhdistäkää kirjojenne tarinat uudeksi kertomukseksi. Mitä eri kirjojen henkilöt voisivat tehdä yhdessä? Missä he kohtaisivat? Mitä voisi tapahtua? Tehkää tarina, video, kuvakertomus tai muu esitys ryhmälle.

32. Kun olette lukeneet kirjoja samasta teemasta: Järjestäkää kirjallisuuskeskustelu, jossa esittelette jonkin teeman käsittelyä omassa kirjassanne. Mitä yhteistä, mitä eroa on eri kirjojen tavoissa käsitellä samaa teemaa? Mistä erot johtuvat? Voitte toteuttaa tehtävän myös podcastina
33. Valmistakaa parin tai ryhmän kanssa opetustuokio ja pitäkää se äidinkielen tunnilla tai jollakin muulla sopivalla tunnilla.
34. Järjestäkää lavarunoustapahtuma tai tallentakaa video, jossa luette runoja tai katkelmia diplomikirjoista ja niiden innoittamana kirjoitettuja omia runoja tai muita tekstejä.

Päivitetty 10/2021